

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات مشاغل سخت و زیان آور

تدوین:
رضا زنده گل
وکیل پایه یک دادگستری

انتشارات چتر دانش

۱۳۹۷

عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه قوانین و مقررات مشاغل سخت و زیان آور/ تدوین رضا زنده گل.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۸ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۲۶۹-۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: مشاغل خطرزا -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Hazardous occupations --*Law and legislation -- Iran
موضوع	: استخدام دولتی -- ایران
موضوع	: Civil service-- Iran
موضوع	: کار -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Labor laws and legislation -- Iran
موضوع	: آرای حقوقی -- ایران
موضوع	: Judgments -- Iran
شناسه افزوده	: زنده گل، رضا، ۱۳۶۷ -، گردآورنده
رده بندی کنگره	: KMH۱۳۲۳ /۱۲۸ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	: ۳۴۴/۵۵۰۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۷۰۹۹۷

نام کتاب	: مجموعه قوانین و مقررات مشاغل سخت و زیان آور
ناشر	: چتر دانش
تدوین	: رضا زنده گل
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۳۹۷
شمارگان	: ۱۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۲۶۹-۸
قیمت	: ۱۲۵۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خ منبری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

- بخش اول: قوانین ۱۳
- قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷ با اصلاحات و الحاقات ۱۳۸۳ و ۱۳۸۷ ۱۴
- قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور، مصوب ۱۳۶۷ مصوب ۱۳۸۳ ۱۷
- قانون شمول قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷ بر جانبازان و آزادگان انقلاب و جنگ تحمیلی و معلولین عادی نیروهای نظامی و انتظامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۷ ۱۸
- قانون شمول تبصره ۳ قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به کارکنان واحدهای صنعتی و تحقیقاتی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح مصوب ۱۳۷۱ ۱۹
- قانون تسری مفاد تبصره ۳ قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷ به شاغلان مشاغل سخت و زیان آور کلیه نیروهای نظامی و انتظامی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان‌های وابسته مصوب ۱۳۷۷ ۲۰
- قانون تسری قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به بنیاد شهید و امور ایثارگران مصوب ۱۳۸۷ ۲۱
- قانون استفساریه تبصره ۶ ماده واحده قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷ - مصوب ۱۳۸۴ ۲۲

قانون تفسیر بند (الف) تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۸۰ مورخ ۱۳۹۷.....	۲۳
قانون تفسیر جزء ۱ بند (ب) تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۷۹-۱۳۹۰.....	۲۴
قانون استفساریه قانون اصلاح تبصره ماده (۱۴) قانون کار و الحاق یک تبصره به آن مصوب ۱۳۸۳ مصوب ۱۳۸۵.....	۲۵
قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱-مصوب ۱۳۷۹.....	۲۶

بخش دوم: آیین نامه‌ها ۲۹

آیین نامه کارهای سخت و زیان آور مصوب ۱۳۷۱.....	۳۰
آیین نامه جدید مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۸۵.....	۳۴
آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۸.....	۴۵
آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۸۵.....	۴۸
آیین نامه اجرایی بند (۵) جزء (ب) ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱ مصوب ۱۳۸۰.....	۵۱
دستورالعمل اجرایی آیین نامه کارهای سخت و زیان آور.....	۶۲
بخش اول: نحوه ارائه و رسیدگی به درخواست متقاضیان مشاغل سخت و زیان آور	۶۲
بخش دوم: کارهای سخت و زیان آور	۶۳

بخش سوم: استاندارد سازی محیط کار	۶۴
آیین‌نامه اجرایی قانون تسری مفاد تبصره (۳) قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۶۷ به شاغلان سخت و زیان‌آور کلیه نیروهای نظامی و انتظامی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان‌های وابسته مصوب ۱۳۷۹.....	۶۶
آیین‌نامه پرداخت فوق‌العاده سختی کار انتظامی مصوب ۱۳۸۳.....	۷۲

بخش سوم: تعیین مشاغل سخت و زیان‌آور واحدهای مربوطه و تصویب‌نامه‌ها

تعیین مشاغل سخت و زیان‌آور در سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۷۴	۷۴
تعیین مشاغل سخت و زیان‌آور در سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصوب ۱۳۷۴.....	۷۵
تعیین مشاغل سخت و زیان‌آور در واحدهای توانبخشی و بازپروری سازمان بهزیستی کشور مصوب ۱۳۷۸	۷۶
تعیین شغل مسئول امور فوریت‌های پزشکی در وزارت بهداشت به‌عنوان شغل سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۷۵	۷۷
تعیین مشاغل در سازمان پزشکی قانونی کشور به‌عنوان مشاغل درجه سه، درجه دو و درجه یک سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۷۵.....	۷۸
تعیین مشاغل تکنسین اتاق عمل و تکنسین آزمایشگاه به‌عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور درجه یک مصوب ۱۳۷۶.....	۷۹
تعیین تعدادی از مشاغل در شرکت مخابرات ایران تحت عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور درجه ۳ مصوب ۱۳۷۴.....	۸۰
مشاغل سخت و زیان‌آور در شرکت مخابرات ایران مصوب ۱۳۷۴.....	۸۱

تعیین مشاغل کارشناس امور روانی، کارشناس امور اجتماعی مددکار اجتماعی و کار درمان شاغل در مراکز آموزش و درمانی روانپزشکی رازی به عنوان مشاغل درجه (۲) سخت و زیان آور مصوب ۱۳۷۵..... ۸۲

تصویب‌نامه در خصوص تعیین مشاغل سخت و زیان آور و درجه آنها در بیمارستان‌ها و سایر مراکز بهداشتی و درمانی مشمول قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷- مصوبه ۱۳۹۵..... ۸۳

تصویب‌نامه در خصوص تعیین مشاغل سخت و زیان آور و درجه آنها در بنیاد شهید و امور ایثارگران مصوب ۱۳۹۵..... ۸۵

تصویب‌نامه در خصوص تعیین مشاغل سخت و زیان آور در شرکت راه آهن جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۶..... ۸۶

فهرست تعیین ۳۰ شغل از مشاغل راه آهن جمهوری اسلامی ایران به عنوان مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۷۴..... ۸۷

تصویب‌نامه راجع به تعیین مشاغل سخت و زیان آور در سیمان سپاهان مصوب ۱۳۷۵..... ۹۱

تصویب‌نامه در مورد تعیین مشاغل سخت و زیان آور در شرکت سهامی گوشت کشور مصوب ۱۳۷۵..... ۹۲

تصویب‌نامه در خصوص تعیین مشاغل سخت و زیان آور در سازمان پزشکی قانونی کشور مصوب ۱۳۷۶..... ۹۳

تصویب‌نامه در خصوص محاسبه سنوات خدمت برای صدور احکام بازنشستگی پیش از موعد در مورد بیمه بیکاری شاغلان در کارهای سخت و زیان آور در بخش صنعت نساجی مصوب ۱۳۹۰..... ۹۵

تصویب‌نامه راجع به استفاده پرستاران و بهیاران از مزایای مقرر در تبصره ۳ ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۸.. ۹۶

بخش چهارم: از قوانین و آیین‌نامه‌های مرتبط ۹۷

مواد مرتبط با مشاغل سخت و زیان‌آور از قانون کار مصوب ۱۳۶۹ مجمع

تشخیص مصلحت نظام ۹۸

از آیین‌نامه اجرایی قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب

۱۳۸۶ ۹۹

از آیین‌نامه اجرایی قانون اصلاح تبصره ماده (۱۴) قانون کار و الحاق یک تبصره

به آن مصوب ۱۳۸۴ ۱۰۰

از آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان مدیریت بحران کشور مصوب

۱۳۸۸ ۱۰۱

از آیین‌نامه استخدامی شرکت مادر تخصصی تولید مواد اولیه و سوخت

هسته‌ای ایران و شرکت مادر تخصصی تولید و توسعه انرژی اتمی ایران مصوب

۱۳۸۵ ۱۰۲

از آیین‌نامه بهبود وضعیت حمل و نقل و ترافیک شهر تهران مصوب

۱۳۸۳ ۱۰۳

از آیین‌نامه تأسیس مراکز بهداشت کار در کارگاه‌ها مصوب ۱۳۴۹ ۱۰۴

از قانون استخدامی وزارت اطلاعات مصوب ۱۳۷۴ ۱۰۵

از قانون استخدام نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲ ۱۰۶

از قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب

۱۳۶۸ ۱۰۷

از آیین‌نامه اجرایی قانون ارتقاء بهره‌وری کارکنان بالینی نظام سلامت مصوب

۱۳۸۸ ۱۰۸

از قانون اصلاح تبصره ماده (۱۴) قانون کار و الحاق یک تبصره به آن مصوب

۱۳۸۳ ۱۰۹

از قانون اصلاح تبصره (۱) ماده (۵۸) قانون استخدامی وزارت اطلاعات مصوب

۱۳۹۰ ۱۱۰

از قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون اصلاح مواد ۷۲ و ۷۷ و تبصره ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده ۷۶ مصوب ۱۳۷۱ مصوب ۱۳۷۹..... ۱۱۱

از قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶..... ۱۱۴

از آیین‌نامه استخدامی شرکت‌ها و واحدهای تابعه وزارت معادن و فلزات مصوب ۱۳۷۸..... ۱۱۵

تفویض وظایف و اختیارات هیئت وزیران در خصوص اشتغال به کار بازنشستگان و باخرید شدگان، استخدام و تعیین برخی مشاغل سخت و زیان‌آور به وزرای عضو کمیسیون امور اجتماعی مصوب ۱۳۷۷..... ۱۱۶

بخش پنجم: آرای وحدت رویه و نظریات مشورتی ۱۱۷

رای شماره ۷۴۵ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری ابطال تبصره ۱ بند ۵ آیین‌نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب سال ۱۳۶۸ تاریخ ۱۳۹۶..... ۱۱۸

بخشنامه ۴۶/۳ مستمری‌ها سازمان تأمین اجتماعی مورخ ۱۳۹۶..... ۱۲۳

رای شماره ۸۸/۴۶۲ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، ابطال جزء (الف) بند ۲ ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان‌آور موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۵۳۶۵/ت/۳۶۰۰۵ هـ مورخ ۱۳۸۶..... ۱۲۴

رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، ابطال ماده ۲ آیین‌نامه اجرائی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین سخت و زیان‌آور مصوب هیئت وزیران به شماره ۲۲۶۸۶ ت/۳۳۷۵۰ مورخ ۱۳۸۵..... ۱۲۸

رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری شماره ه/۴۱۲/۸۹ مورخ ۱۳۹۰ تاریخ ۱۳۸۹ شماره دادنامه ۲۲۵ کلاسه پرونده ۴۱۲/۸۹..... ۱۳۱

آراء شماره ۱۰۱۷ الی ۱۰۲۱ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری شماره ه/۹۰/۳۱۱،
مورخ ۱۳۹۲ ۱۳۴
رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری شماره ه/۹۰/۴۴۴ مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۲۵ ۱۳۸
رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری شماره ه/۹۰/۱۲۲۱ مورخ ۱۳۹۰/۱۲/۲۴ ۱۴۹
رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری شماره ه/۸۹/۱۰۲، مورخ ۱۳۸۹/۳/۲۹ ۱۵۳
رای هیئت عمومی دیوان عدالت اداری شماره ه/۸۹/۱۰۱، مورخ ۱۳۸۹/۴/۱۳ ۱۵۶
رای شماره ۴ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص بازنشستگی به
جهت اشتغال به کار سخت و زیان آور ۱۶۰
رای شماره ۲۳۱ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص برقراری
مستمری بازنشستگی شماره ه/۸۷/۱۴۴-۱۳۸۷/۴/۲۴ ۱۶۲
رای شماره ۳۱۱ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص بازنشستگی پیش
از موعد در مشاغل سخت و زیان آور شماره ه/۸۷/۲۵۶-۱۳۸۷/۵/۱۶ ۱۶۶
رای شماره ۶۵۲ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص اینکه ایام مرخصی
استحقاقی اعم از روزانه و ساعتی جزو سابقه کار در کارهای سخت و زیان آور
محسوب می شود شماره ه/۸۷/۷۳۸-۱۳۸۷/۱۰/۱۵ ۱۶۸
رای شماره ۸۶۲ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص اعتراض به رأی
هیئت حل اختلاف اداره کار و امور اجتماعی کردستان ۱۷۲
رای شماره ۸۶۵ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص برقراری سنوات
مشاغل سخت و زیان آور ۱۷۴
رای شماره ۴۸۴ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص اعتراض به رأی
کمیته استانی در مورد تعیین مشاغل سخت و زیان آور شماره ه/۸۷/۴۸۳-
۱۳۸۷/۸/۵ ۱۷۷
رای شماره ۵۱۵ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص بازنشستگی
به جهت اشتغال به مشاغل سخت و زیان آور در شرکت های دولتی شماره
ه/۸۷/۲۵۳-۱۳۸۷/۸/۴ ۱۷۹

رویه قضایی - اعلام تعارض آراء صادره از شعب ۲، ۴، ۱۵، ۱۷، ۳۲ و شعبه اول
تجدیدنظر دیوان عدالت اداری شماره ه/۸۶/۵۵۸-۳/۲۵/۱۳۸۷..... ۱۸۲
رأی شماره های ۶۹۵ الی ۶۹۹ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع
تعارض در آراء شعب دیوان در خصوص نحوه برقراری مستمری بازنشستگی
ناشی از اشتغال کارمندان دولت در مشاغل سخت و زیان آور و تأیید آراء
شعب ۱۲ و ۱۶ دیوان عدالت اداری شماره ه/۹۶/۹۸۵-۹۶/۹/۲۰-۱۳۹۶..... ۱۸۶
رأی شماره ۷۴۵ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال تبصره ۱
بند ۵ آئین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و
جنگ تحمیلی و معلولین و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب سال
۱۳۶۸- شماره ه/۱۳۴۶/۹۵-۱۳۹۶/۸/۲۷..... ۱۹۲
رأی شماره ۳۳ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: در صورت
بازنشستگی جانبازان مطابق قانون مدیریت خدمات کشوری، امکان برقراری
مستمری بر مبنای ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی
ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور
مصوب سال ۱۳۶۷ و بر مبنای آخرین حقوق قبل از بازنشستگی موجه نیست.
شماره ه/۹۶/۴۴-۱۳۹۶/۲/۶..... ۱۹۷
رأی شماره ۱۰۴۳ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، موضوع استفاده از مزایای
اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور شماره ه/۵۶۶/۹۳-۱۳۹۳/۷/۹..... ۲۰۱
رأی شماره های ۸۰۰-۷۸۸-۷۸۷ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، موضوع
بازنشستگی پیش از موعد به لحاظ اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور شماره
ه/۶۰۶/۹۱-۱۳۹۳/۵/۱۲..... ۲۰۵
رأی شماره های ۶۱-۶۵ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری، موضوع تبیین
مرجع صالح به تشخیص و تطبیق کار و مشاغل سخت و زیان آور شماره
ه/۵۲۳/۸۷-۱۳۹۲/۲/۱۶..... ۲۱۰
رأی شماره ۱۳۶۹ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص مشاغل سخت

و زیان آور شماره ه/۸۶/۵۵۸-۱۳۸۶/۱۱/۲۱..... ۲۱۸

رای شماره دادنامه ۵۳۱، ۴۵۵- ۴۴۶ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع تشخیص مشاغل سخت و زیان آور و نحوه احراز توالی و تناوب اشتغال شماره ه/۹۰/۴۴۴-۱۳۹۰/۱۱/۲۵..... ۲۲۲

رای شماره ۲۲۵ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع بازنشستگی عادی افراد مانع از بهره مندی آنان از حقوق مکتسب و استفاده از مزایای مشاغل سخت و زیان آور نخواهد بود. شماره ه/۸۹/۴۱۲-۱۳۹۰/۱/۱۵..... ۲۳۳

رای شماره ۹۱ هیئت عمومی دیوان عدالت اداری در خصوص صرف پرداخت حق بیمه از سوی کارفرما در ایام تعطیلی کارگاه موجب احتساب ایام مذکور به عنوان سابقه در مشاغل سخت و زیان آور نمی باشد. شماره ه/۸۹/۱۰۲- ۲۳۶..... ۱۳۸۹/۳/۲۹

ابطال ماده ۲ آیین نامه اجرائی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین سخت و زیان آور مصوب هیئت وزیران به شماره ۲۲۶۸۶ت ۳۳۷۵۰ مورخ ۱۳۸۵/۳/۶..... ۲۳۹

رای وحدت رویه شماره ۴۴۸۴-۱۳۸۹/۶/۱۳- مرجع رسیدگی: شورای عالی ثبت (شعبه اسناد) معترض: اداره کل حقوقی و دعاوی بانک ملی ایران مرتبط با مواد ۱۰۱ و ۱۰۲ آیین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجرا..... ۲۴۲

نظریه مشورتی اداره کل حقوقی قوه قضائیه شماره ۷/۹۳/۲۸۹۷-۱۳۹۳/۱۱/۲۰..... ۲۴۶

مرتبط با ماده ۱۴۳ آیین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم لاجرا..... ۲۴۸

نظریه شماره ۲۹۱۴/۷ مورخ ۱۳۸۷/۵/۱۶.....

بخش اول

قوانین

قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ با اصلاحات والحاقت ۱۳۸۷/۲/۱۵ و ۱۳۸۳/۲/۲۱

ماده واحده- کلیه وزارتخانه‌ها، شرکت‌ها، مؤسسات دولتی، شهرداری‌ها، بانک‌ها، مؤسسات و شرکت‌ها و سازمان‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و همچنین بنیاد شهید و امور ایثارگران انقلاب اسلامی ایران می‌توانند مستخدمین معلول اعم از جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی، معلولین حوادث ناشی از کار، بیماران ناشی از شرایط خاص کار و معلولین عادی رسمی یا ثابت یا دارای عناوین مشابه خود را به شرط داشتن حداقل بیست سال تمام سابقه خدمت بر اساس درخواست کتبی آنان و تصویب شورای امور اداری و استخدامی کشور با افزودن سنوات خدمت ارفاقی که مدت آن ذیلاً برحسب نوع و درجه معلولیت و یا بیماری مشخص گردیده است، به مدت خدمات آنان بدون پرداخت کسور فقط از لحاظ احتساب حقوق بازنشستگی بازنشسته نمایند. خدمت زائد بر سی سال این افراد قابل محاسبه نبوده و در تعیین حقوق بازنشستگی آنان آخرین حقوق قبل از بازنشستگی مبنای محاسبه قرار می‌گیرد.

۱- در مورد جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی در درجات بین ۲۰٪ تا ۴۰٪ نقص عضو یا اعضاء یا کاهش توانایی‌ها برای انجام کار حداقل سه و حداکثر شش سال و درجات بین ۴۰٪ تا آستانه از کارافتادگی کامل حداقل شش و حداکثر ده سال به تناسب درجات فوق به جمع سنوات خدمت مستخدمین افزوده می‌شود. ملاک ارفاق از نظر درجه معلولیت بالاترین میزان معلولیت از آغاز تا زمان بازنشستگی است.

۲- در مورد معلولیت‌های مربوط به حوادث ناشی از کار و یا بیماری‌های ناشی از شرایط خاص کار در درجات بین ۲۰٪ تا ۴۰٪ نقص عضو یا اعضاء و یا کاهش توانایی‌ها برای انجام کار حداقل دو و حداکثر پنج سال و درجات بین ۴۰٪ تا

آستانه از کارافتادگی کامل حداقل پنج و حداکثر هشت سال به تناوب درجات فوق به جمع سنوات خدمت مستخدم افزوده می‌شود.

۳- در مورد معلولین عادی که به دلایل غیر ناشی از کار معلول شده‌اند در درجات بین ۲۰٪ تا ۴۰٪ نقص عضو یا اعضاء یا کاهش توانایی‌ها برای انجام کار حداقل دو و حداکثر سه و در درجات بین ۴۰٪ تا آستانه از کارافتادگی کامل حداقل سه و حداکثر شش سال به تناسب درجات فوق به سوابق خدمت مستخدم اضافه می‌شود.

تبصره ۱- تشخیص درجه معلولیت جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی به عهده کمیسیون پزشکی بنیاد شهید و تشخیص نوع معلولیت و درجات نقص عضو یا اعضاء و یا کاهش توانایی برای انجام کار در مورد افراد مشمول این قانون به عهده کمیسیون پزشکی معتمد متشکل از حداقل سه نفر از افراد متخصص بر حسب نوع معلولیت و یا بیماری با معرفی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود و تعیین مدت سنوات ارفاقی بر اساس موارد فوق‌الذکر با شورای امور اداری و استخدامی کشور می‌باشد.

تبصره ۲- مستخدمینی که به استناد ماده ۷۹ قانون استخدام کشوری و مقررات مشابه آن در قوانین دستگاه‌های مذکور در این لایحه از کارافتاده می‌شوند، حداقل سه سال به سنوات خدمت آنان بدون پرداخت کسور از لحاظ بازنشستگی اضافه خواهد شد و در صورتی که با ارفاق مذکور، خدمت این قبیل افراد از پانزده سال کمتر شود مدت خدمت آنان پانزده سال منظور خواهد شد.

تبصره ۳- شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور که وظایف مربوط به شغل آنان باعث بروز ناراحتی‌های جسمی و روحی می‌گردد، می‌توانند با داشتن حداقل بیست سال سابقه خدمت بر اساس درخواست کتبی خود با حداکثر پنج سال ارفاق بازنشسته شوند.

تبصره ۴- آیین‌نامه اجرایی ماده فوق ظرف ۳ ماه با پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی با همکاری بنیاد شهید و سازمان بهزیستی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۵- جانبازان و آزادگان کارگر مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی با

لحاظ تبصره ۲ ماده ۲ قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۳ مشمول این قانون خواهند بود و مشمول حداقل شرط سنی پنجاه سال با داشتن سی سال سابقه کار نمی‌باشند.

تبصره ۶- پرداخت هزینه‌های ناشی از اصلاح این قانون اعم از حق بیمه و مستمری قابل پرداخت تا احراز شرایط بازنشستگی و حق بیمه سنوات ارفاقی طبق مقررات در دستگاه‌های دولتی به عهده دستگاه مربوط و در دستگاه‌های غیردولتی از جمله دستگاه‌های مشمول قانون کار به عهده دولت است که با اعلام آن توسط سازمان تأمین اجتماعی اعتبار مربوط طی ردیف جداگانه‌ای همه‌ساله در بودجه کل کشور پیش‌بینی و به حساب سازمان یادشده پرداخت خواهد شد. قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و چهار تبصره در جلسه علنی روز سه‌شنبه اول آذرماه یکهزار و سیصد و شصت و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۷/۹/۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - اکبر هاشمی

قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور، مصوب ۱۳۶۷ مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱

ماده واحده- قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ به شرح زیر اصلاح می شود:

۱- عبارت «به جز کارگران مشمول قانون کار» از متن ماده واحده حذف می شود.

۲- تبصره های زیر به عنوان تبصره های ۵ و ۶ به ماده واحده یادشده اضافه می شود:

تبصره ۵- جانبازان و آزادگان کارگر مشمول قانون کار و تأمین اجتماعی با لحاظ تبصره ۲ ماده ۲ قانون اصلاح مقررات بازنشستگی و وظیفه قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۶۸/۱۲/۱۳ مشمول این قانون خواهند بود و مشمول حداقل شرط سنی پنجاه سال با داشتن سی سال سابقه کار نمی باشند.

تبصره ۶- پرداخت هزینه های ناشی از اصلاح این قانون اعم از حق بیمه و مستمری قابل پرداخت تا احراز شرایط بازنشستگی و حق بیمه سنوات ارفاقی طبق مقررات در دستگاه های دولتی به عهده دستگاه مربوط و در دستگاه های غیردولتی از جمله دستگاه های مشمول قانون کار به عهده دولت است که با اعلام آن توسط سازمان تأمین اجتماعی اعتبار مربوط طی ردیف جداگانه ای همه ساله در بودجه کل کشور پیش بینی و به حساب سازمان یادشده پرداخت خواهد شد.

۳- آیین نامه اجرایی این قانون توسط سازمان تأمین اجتماعی با همکاری

بنیاد شهید و امور ایثارگران تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز دوشنبه مورخ بیست و یکم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۳/۲/۲۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

قانون شمول قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷ بر جانبازان و آزادگان انقلاب و جنگ تحمیلی و معلولین عادی نیروهای نظامی و انتظامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۰

ماده واحده- مفاد قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ شامل جانبازان و آزادگان انقلاب اسلامی، جنگ تحمیلی و معلولین عادی نیروهای نظامی و انتظامی و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان‌های وابسته نیز خواهد بود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ دهم اردیبهشت ماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۱۸ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی- غلامعلی حدادعادل

قانون شمول تبصره ۳ قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به کارکنان واحدهای صنعتی و تحقیقاتی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح مصوب ۱۳۷۱/۱۰/۲۰

قانون شمول تبصره ۳ قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به کارکنان واحدهای صنعتی و تحقیقاتی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون کارکنان واحدهای صنعتی و تحقیقاتی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح که در مشاغل سخت و زیان آور خدمت می کنند و پرستاران نیروهای مسلح و وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح مشمول مقررات تبصره ۳ قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ مجلس شورای اسلامی، می گردند.

تبصره- آیین نامه اجرایی این قانون ظرف مدت ۳ ماه توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره در جلسه روز یکشنبه بیستم دی ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۱/۱۲/۱۶ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی اکبر ناطق نوری

**قانون تسری مفاد تبصره ۳ قانون نحوه بازنشستگی جانبازان
انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین
مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۶۷ به شاغلان مشاغل سخت
و زیان‌آور کلیه نیروهای نظامی و انتظامی، وزارت دفاع و
پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان‌های وابسته
مصوب ۱۳۷۷/۵/۲۱**

ماده واحده- مفاد تبصره ۳ قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ به شاغلان مشاغل سخت و زیان‌آور کلیه نیروهای نظامی و انتظامی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان‌های وابسته به جز مشمولان قانون تأمین اجتماعی که تابع قوانین و مقررات مربوط به خود هستند، تسری می‌یابد.

تبصره- آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف مدت ۳ ماه توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.
قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و یک تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست‌ویکم مردادماه یکهزار و سیصد و هفتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۷/۵/۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.
رئیس مجلس شورای اسلامی - علی‌اکبر ناطق‌نوری

قانون تسری قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به بنیاد شهید و امور ایثارگران مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۵

ماده واحده- در ماده واحده قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ بعد از عبارت «مستلزم ذکر نام است» عبارت «و همچنین بنیاد شهید و امور ایثارگران انقلاب اسلامی ایران» اضافه می شود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ پانزدهم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۷/۲/۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسید.

غلامعلی حدادعادل- رئیس مجلس شورای اسلامی

قانون استفساریه تبصره ۶ ماده واحده قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷ - مصوب ۱۳۸۴/۹/۲۲

موضوع استفساریه:

ماده واحده - آیا کارگران جانباز و آزاده شاغل در کارخانجات، کارگاه‌ها، شرکت‌های خصوصی، بخش‌های غیردولتی و دستگاه‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است مشمول مفاد تبصره ۶ ذیل ماده واحده قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب سال ۱۳۶۷ می‌باشند یا خیر؟
نظر مجلس:

بلی، مشمول مفاد تبصره ۶ ذیل ماده واحده قانون مذکور می‌باشند.
قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ بیست‌ودوم آذرماه یکهزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۹/۳۰ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون تفسیر بند (الف) تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مورخ ۱۳۹۷/۲/۴

موضوع استفساریه:

آیا متصدیان مشاغل عملیاتی آتش‌نشانی که بیمه‌شده تأمین اجتماعی و دارای روابط استخدامی غیرمشمول قانون کار با کارفرمایان خود می‌باشند و از نظر شرح، محل، نوع و نحوه انجام کار و همچنین ماهیت سخت و زیان‌آور بودن شغل با مشمولان قانون کار، مشابه و یکسان هستند و کارفرمایان آنها (شهرداری‌ها) به‌منظور تأمین منابع مالی مورد نیاز اجرای این قانون بر اساس اجزای ۴ و ۶ بند (ب) همین تبصره، مکلف به پرداخت چهاردرصد (۴٪) مابه‌التفاوت حق بیمه مشاغل سخت و زیان‌آور به سازمان تأمین اجتماعی می‌باشند، همانند مشمولان قانون کار، مشمول عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور مقرر در بند (الف) تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ و اصلاحات بعدی آن بوده و نیز از مزایای قانونی مشاغل سخت و زیان‌آور برخوردار می‌شوند یا خیر؟

پاسخ:

بلی، همانند مشمولان قانون کار مشمول عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور مقرر در بند (الف) تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ و اصلاحات بعدی آن بوده و نیز از مزایای قانونی مشاغل سخت و زیان‌آور برخوردار می‌شوند.

تفسیر فوق در جلسه علنی روز سه‌شنبه مورخ چهارم اردیبهشت‌ماه یک‌هزار و سیصد و نود و هفت مجلس شورای اسلامی تصویب شد و در تاریخ ۱۳۹۷/۲/۱۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

قانون تفسیر جزء ۱ بند (ب) تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۷۹-۱۳۹۰/۶/۲۹

موضوع استفساریه:

آیا مطابق جزء ۱ بند (ب) تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی اصلاحی مصوب ۱۳۷۹/۱۱/۳۰ سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور به هر میزان، قبل یا بعد از اشتغال در مشاغل عادی به ازاء هر سال سابقه یک و نیم (۱/۵) سال محاسبه خواهد شد؟

نظر مجلس:

بلی، سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور به هر میزان، قبل یا بعد از اشتغال در مشاغل عادی به ازاء هر سال سابقه، یک و نیم (۱/۵) سال محاسبه خواهد شد.

قانون استفسار به قانون اصلاح تبصره ماده (۱۴) قانون کار و الحاق یک تبصره به آن مصوب ۱۳۸۳ مصوب ۱۳۸۵/۳/۲۸

موضوع استفسار به:

ماده واحده- آیا منظور قانون گذار در قانون اصلاح تبصره ماده ۱۴ قانون کار و الحاق یک تبصره به آن مصوب ۱۳۸۳/۱/۳۰ شمول قانون مذکور، بر کلیه مشمولین قانون تأمین اجتماعی که به هر نحو به سازمان تأمین اجتماعی حق بیمه خود را می پردازند نیز بوده است یا خیر؟

نظر مجلس:

بله، کلیه مشمولین قانون تأمین اجتماعی که حق بیمه به آن سازمان می پردازند نیز مشمول این قانون می باشند.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و هشتم خردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۵/۴/۷ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱- مصوب ۱۳۷۹

ماده واحده- تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱، ۱۲، ۱۶ به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۲-

الف- کارهای سخت و زیان‌آور کارهایی است که در آنها عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی و بیولوژیکی محیط کار، غیر استاندارد بوده و در اثر اشتغال کارگر تنش‌ها به مراتب بالاتر از ظرفیت‌های طبیعی (جسمی و روانی) در وی ایجاد گردد که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن بوده و بتوان با بکارگیری تمهیدات فنی، مهندسی، بهداشتی و ایمنی و غیره صفت سخت و زیان‌آور بودن را از آن مشاغل کاهش یا حذف نمود.

۱- کارفرمایان کلیه کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی که تمام یا برخی از مشاغل آنها حسب تشخیص مراجع ذی‌ربط سخت و زیان‌آور اعلام گردیده یا خواهند گردید، مکلفند ظرف دو سال از تاریخ تصویب این قانون نسبت به ایمن‌سازی عوامل شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در قانون کار و آیین‌نامه‌های مربوطه و سایر قوانین موضوعه در این زمینه اقدام نمایند.

۲- کارفرمایان کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی مکلفند قبل از ارجاع کارهای سخت و زیان‌آور به بیمه شدگان، ضمن انجام معاینات پزشکی آنان از لحاظ قابلیت و استعداد جسمانی متناسب با نوع کارهای رجوع داده شده (موضوع ماده ۹۰ قانون تأمین اجتماعی)، نسبت به انجام معاینات دوره‌ای آنان که حداقل در هر سال نباید کمتر از یکبار باشد، نیز به منظور آگاهی از روند سلامتی

و تشخیص به‌هنگام بیماری و پیشگیری از فرسایش جسمی و روحی اقدام نمایند، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کار و امور اجتماعی مکلفند تمهیدات لازم را در انجام این بند توسط کارفرمایان اعمال نمایند.

ب - حمایت‌ها:

۱ - افرادی که حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان‌آور (مخل سلامت) اشتغال داشته باشند و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند می‌توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. هر سال سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان‌آور یک و نیم سال محاسبه خواهد شد.

۲- در صورتی که بیمه شدگان موضوع این تبصره قبل از رسیدن به سابقه مقرر در این قانون دچار فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان‌آور گردند با تأیید کمیسیون‌های پزشکی (موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی) با هر میزان سابقه خدمت از مزایای مندرج در این تبصره برخوردار خواهند شد.

۳- در مورد سایر بیمه شدگان حداقل سابقه پرداخت حق بیمه برای استفاده از مستمری بازنشستگی از تاریخ تصویب این قانون هر سال یک سال افزایش خواهد یافت تا آنکه این حداقل به بیست سال تمام برسد.

۴- از تاریخ تصویب این قانون جهت مشمولان این تبصره، چهار درصد (۴٪) به نرخ حق بیمه مقرر در قانون تأمین اجتماعی افزوده خواهد شد که آنهم در صورت تقاضای مشمولان قانون، بطور یکجا یا به طور اقساطی توسط کارفرمایان پرداخت خواهد شد.

۵- تشخیص مشاغل سخت و زیان‌آور و نحوه احراز توالی و تناوب اشتغال، نحوه تشخیص فرسایش جسمی و روحی و سایر موارد مطروحه در این تبصره به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که حداکثر ظرف چهار ماه توسط سازمان تأمین اجتماعی و وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۶- بیمه شدگانی که دارای سابقه پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان‌آور به تاریخ قبل از تاریخ تصویب این قانون باشند می‌توانند با استفاده

از مزایای این قانون درخواست بازنشستگی نمایند در این صورت با احراز شرایط توسط بیمه شده، کارفرمایان مربوطه مکلفند حق بیمه مربوطه و میزان مستمری برقراری را تا احراز شرایط مندرج در تبصره (۲) همچنین چهاردرصد (۴٪) میزان مستمری برقراری نسبت به سنوات قبل از تصویب این قانون را یکجا به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نمایند.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی‌ام بهمن ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و جزء (۱) و (۳) بند (ب) تبصره (۲) آن در تاریخ ۱۳۸۰/۷/۱۴ عیناً به تصویب نهائی مجمع تشخیص مصلحت نظام رسیده است.

مهدی کروبی - رئیس مجلس شورای اسلامی

بخش دوم

آیین نامه‌ها

آیین‌نامه کارهای سخت و زیان آور مصوب ۱۳۷۱/۹/۲۹

ماده ۱- کار سخت و زیان آور کارهایی است که در آنها عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی، و بیولوژیکی محیط کار غیر استاندارد بوده که در اثر اشتغال کارگر تنشی به مراتب بالاتر از ظرفیت‌های طبیعی (جسمی و روانی) در وی ایجاد می‌گردد که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن می‌باشد.

تبصره- کارهایی که در آن عامل و شرایط محیط کار بدلیل نقص یا عدم استفاده از امکانات فنی و مهندسی و موازین پیشگیری غیر استاندارد باشد چنانچه با رفع نقص و یا به کارگیری امکانات فوق بتوان این عوامل را به حد استاندارد و مجاز رسانید جزء کارهای سخت و زیان آور محسوب نمی‌گردد.

تشخیص این امر به عهده کمیته ماده ۱۸ این آیین‌نامه خواهد بود. بر این اساس کارهای سخت و زیان آور به شرح مواد آتی خواهد بود.

ماده ۲- کار در معادن اعم از تحت الارضی یا سطح الارضی که ایجاب می‌نماید کارگران در تونل‌ها و راهروهای سرپوشیده به استخراج بپردازند.

تبصره- کار استخراج شامل جدا کردن یا منفجر ساختن مواد از سطح کار، حمل مواد عملیات مربوط به انفجار، اداره تأسیسات آب و برق در داخل معدن و به‌طور کلی هر گونه مباشرت و نظارتی که ایجاب نماید کارگر در تونل‌ها، راهروها یا میله‌های معدن انجام وظیفه نماید، می‌باشد.

ماده ۳- حفرقنوات و چاه‌ها و فاضلاب و تونل‌های زیرزمینی و کار در مخازن سرپسته.

ماده ۴- تخلیه و حمل مواد مذاب از کوره‌های مشغول بکار و کار مستمر در مجاروت کوره‌های ذوب به نحوی که کارگر در معرض مستقیم حرارت یا بخار زیان آور متصاعد از کوره باشد.

ماده ۵- کارگرانی که مستقیماً و مستمراً در امر تولید در کارگاه‌های دباغی، سالامبورسازی و روده پاک کنی اشتغال دارند و کار مستمر در گندابروها- جمع آوری، حمل و دفن زباله شهری.

ماده ۶- کار کارگرانی که مستمراً به امر جمع آوری و انتقال و انبار کردن

کود (نظافت مستمر طویله، اصطبل، سالن‌های پرورش طیور) در واحدهای دامداری و طیور اشتغال دارند.

ماده ۷- کار مستمر و مداوم در فضای باز و در ارتفاع بیش از پنج متر از سطح زمین بر روی دکل‌ها، اطاقک‌های متحرک، داربست‌ها و اسکلت‌ها.

ماده ۸- کار مداوم بر روی خطوط و پست‌های انتقال با فشار شصت و سه کیلومتر و بالاتر.

ماده ۹- مشاغل شن پاشی، پخت اسفالت دستی، قیرپاشی و مالچ پاشی.

ماده ۱۰- عملیات جوشکاری در داخل مخازن.

ماده ۱۱- کارهایی که استمرار آنها موجبات ابتلا به بیماری‌های حاصل از اشعه را فراهم می‌آورد نظیر کار با مواد رادیواکتیو و قرار گرفتن در معرض پرتوهای یونساز به تشخیص مراجع ذی‌صلاح و به استناد قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب جلسه مورخ بیستم فروردین ماه ۱۳۶۸ مجلس شورای اسلامی.

ماده ۱۲- کار در محل‌های با فشار محیط بیش از حد مجاز از قبیل غواصی.

ماده ۱۳- کار مستمر در محیط‌هایی که با وجود رعایت مقررات حفاظتی و ایمنی موجبات بیماری‌های گوش‌ی و یا کری را فراهم سازد.

ماده ۱۴- کار در امور سمپاشی باغات و اشجار و مزارع و ضد عفونی اماکن و طویله‌ها و آشیانه‌های مرغداری در زمان سمپاشی.

ماده ۱۵- کارگرانی که مستقیماً در امر تولید و ترکیب سموم و حشره کش‌ها اشتغال دارند در زمان انجام کار.

ماده ۱۶- کار با وسایل دارای ارتعاش در حدی که برای سلامتی کارگر زیان‌آور باشد.

ماده ۱۷- مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت و بهداشت کار حد مجاز و استاندارد هر یک از مواد شیمیایی و عوامل بیولوژیکی و فیزیکی که در این آیین‌نامه نام برده شده است پس از تشکیل کمیته‌های تخصصی تعیین و جهت تصویب به شورای عالی حفاظت فنی پیشنهاد می‌نماید.

ترکیب کمیته‌ای تخصصی تعیین و جهت تصویب به شورای عالی حفاظت فنی تعیین خواهد نمود.

ماده ۱۸- به منظور حسن اجرای مقررات این آیین‌نامه کمیته ای متشکل از اعضای زیر:

(۱)- مدیرکل کار و امور اجتماعی استان که ریاست کمیته را عهده دار خواهد بود.

(۲)- بازرس کار استان به انتخاب مدیرکل کار و امور اجتماعی.

(۳)- یک نفر نماینده سازمان تأمین اجتماعی استان.

(۴)- یک نفر پزشک یا کارشناس بهداشت حرفه ای با معرفی سازمان منطقه ای بهداشت، درمان و آموزش پزشکی استان.

(۵)- یک نفر نماینده کارفرما به انتخاب و معرفی کانون اتحادیه های صنفی استان.

(۶)- یک نفر نماینده کارگر به انتخاب و معرفی کانون همابهنگی شوراهای اسلامی کار استان یا کانون انجمن‌های کارگران استان و یا مجمع نمایندگان کارگران استان.

(۷)- یک نفر نماینده اداره کل صنایع استان.

(۸)- یک نفر نماینده اداره کل صنایع سنگین استان.

(۹)- یک نفر نماینده اداره کل معادن و فلزات استان.

(۱۰)- یک نفر نماینده اداره کل کشاورزی استان.

(۱۱)- یک نفر نماینده صنعت نفت استان.

(۱۲)- یک نفر نماینده سازمان حفاظت محیط زیست استان.

(۱۳)- یک نفر نماینده سازمان جهاد سازندگی استان.

(۱۴)- یک نفر از اساتید دانشگاه با معرفی دانشگاه استان.

در هر استان و محل اداره کل کار و امور اجتماعی و با وظایف زیر تشکیل می‌گردد.
(الف)- تطبیق مشاغل و زیان آور با مواد این آیین‌نامه و اعلام آن به مراجع ذی‌ربط.

(ب)- بررسی مشاغلی که در این آیین‌نامه بعنوان کارهای سخت و زیان آور ذکر نگردیده است و از طرف کارگران یا کارفرمایان و یا سایر مراجع سخت و زیان آوری آن تقاضا شده و اعلام نتیجه به شورای عالی حفاظت فنی.

(ج)- بررسی مواردی که شغل یا مشاغل به اتخاذ تدابیر لازم حالت سختی و

زیان آوری آنها از بین رفته و در عداد مشاغل درآمد اند و اعلام آن به مراجع ذی‌ربط به‌منظور حذف مزایائی که به‌عنوان مزایای کار سخت و زیان آور پرداخت می‌گردیده است.

تبصره ۱- حساب کمیته مذکور با حضور حداقل ۷ نفر از اعضاء رسمیت یافته و تصمیمات کितه با اکثریت آراء در جلسه معتبر خواهد بود.

تبصره ۲- کمیته قبل از اتخاذ تصمیم موظف است نظریات کارشناسی را در خصوص ارزیابی محیط کار از نظر حد مجاز عوامل فیزیکی و شیمیایی و مکانیکی شرایط کار و وسایل استحفاظی جمعی و فردی از مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت و بهداشت کار و وسایل استحفاظی جمعی و فردی تحقیقات تحصیل نماید.

ماده ۱۹- کلیه کارفرمایان مکلفند قبل از ارجاع کارهای سخت و زیان آور به کارگران جدیدالاستخدام و یا کرگرانی که می‌خواهد جدیداً به این‌گونه کارها گمارده شوند ترتیب انجام معاینات پزشکی آنان را از لحاظ قابلیت و استعداد جسمانی متناسب با نوع کارها مرجوع بدهند.

ماده ۲۰- مقررات این آیین‌نامه به استناد تبصره ۵۲ قانون کار جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و ارتباط به تصمیمات کمیته ای موضوع قانون بازنشستگی پیش از موعد بیمه شدگان تأمین اجتماعی موضوع مصوبات مورخ ۱۳۷۶/۲/۲۸ و ۱۳۷۰/۶/۲۴ مجلس محترم و شورای اسلامی که مطابق با ضوابط و مقررات خاص خود و در ارتباط با شخص و شغل و زمان و موقعیت کار به مورد اجراء گذاشته شده است، ندارد.

این آیین‌نامه مشتمل بر ۲۰ ماده و ۴ تبصره باستناد ماده ۵۲ قانون کار جمهوری اسلامی ایران در جلسه نهایی مورخ ۱۳۷۰/۳/۴ شورای عالی کار تهیه و پس از بررسی مجدد و اصلاحاتی در جلسات متعدد شورای عالی حفاظت فنی در جلسه ۷۱/۸/۱۲ تأیید و در تاریخ ۷۱/۹/۲۹ به تصویب وزرای کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسید.

وزیر کار و امور اجتماعی - حسین کمالی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی - رضا ملک زاده

آیین‌نامه جدید مشاغل سخت و زیان‌آور مصوب ۱۳۸۵/۱۲/۲۶

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۱۲/۲۶ بنا به پیشنهاد مشترک شماره ۷۷۱۹۷ مورخ ۸۵/۶/۲۸ وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان تامین اجتماعی و به استناد بند (۵) جز (ب) ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶) مصوب ۱۳۷۱؛ مصوب ۱۳۸۰؛ آیین‌نامه اجرایی بند یاد شده را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- کارهای سخت و زیان‌آور کارهایی است که در آن عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی، بیولوژیکی محیط کار غیراستاندارد بوده و در اثر اشتغال بیمه شده تنشی به مراتب بالاتر از ظرفیت‌های طبیعی (جسمی و روانی) در وی ایجاد می‌شود که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن باشد. مشاغل سخت و زیان‌آور موضوع این ماده به دو گروه تقسیم می‌شوند:

الف- مشاغلی که صفت سخت و زیان‌آور با ماهیت شغلی وابستگی دارد اما می‌توان با بکارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر فنی مناسب توسط کارفرما سختی و زیان‌آوری آنها را حذف نمود.

ب- مشاغلی که ماهیتاً سخت و زیان‌آور بوده و با بکارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر فنی توسط کارفرما، صفت سخت و زیان‌آوری آنها کاهش یافته ولی کماکان سخت و زیان‌آوری آنها حفظ می‌گردد.

تبصره- مشمولین قانون «نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان‌آور؛ مصوب ۱۳۶۷- و اصلاحات بعدی آن» و همچنین مشمولین قانون «حفاظت در برابر اشعه؛ مصوب ۱۳۶۸ و اصلاحات بعدی آن» تابع قوانین و مقررات مربوط خواهند بود.

ماده ۲- تعیین سخت و زیان‌آور بودن مشاغل موضوع ماده (۱) و نوع آن

گروه «الف» و گروه «ب» حسب درخواست کارگر، کارفرما، تشکل‌ها، وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی، وزارت کار و امور اجتماعی و سازمان تامین اجتماعی در هر کارگاه با بررسی سوابق، انجام بازدید و بررسی شرایط کار توسط کارشناسان بهداشت حرفه‌ای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و بازرسان کار وزارت کار و امور اجتماعی و با تایید توسط کمیته‌های بدوی و تجدید نظر استانی موضوع این آیین‌نامه انجام می‌گیرد.

تبصره- در موارد مشمول بند «الف» ماده (۱) این آیین‌نامه که استاندارد حدود تماس شغلی عوامل بیماری‌زا و سخت و زیان آور وجود دارد اتخاذ تصمیم قطعی در کمیته‌ها مستلزم اندازه‌گیری و اظهار نظر کارشناسان بهداشت حرفه‌ای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا سایر مراکز دارای مجوز از وزارتخانه یاد شده است.

ماده ۳- کارفرمایان کارگاه‌های دایره که از تاریخ تصویب این آیین‌نامه تمام یا برخی از مشاغل آنها در کمیته‌های بدوی و تجدید نظر استانی یا شورای عالی حفاظت فنی، سخت و زیان آور شناخته شده یا می‌شود مکلفند ظرف دو سال از تاریخ ابلاغ تصمیم قطعی کمیته یا شورا حسب مورد نسبت به ایمن‌سازی عوامل و شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در قانون کار و آیین‌نامه‌های مربوط (مصوب شورای عالی حفاظت فنی) و سایر قوانین موضوعه در این زمینه اقدام و صفت سخت و زیان آوری مشاغل موضوع بند «الف» ماده (۱) را حذف و نتیجه را کتباً به کمیته بدوی موضوع ماده (۸) این آیین‌نامه برای بررسی و تایید گزارش نمایند.

تبصره- وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلفند کارگاه‌هایی که مشاغل آنها سخت و زیان آور شناخته شده است و یا طبق این آیین‌نامه سخت و زیان آور تعیین می‌گردد پس از گذشت مهلت مقرر در این ماده بازدید و نتیجه را کتباً به کمیته بدوی استان گزارش نمایند.

ماده ۴- کارفرمایان مکلفند شاغلین در کارهای سخت و زیان آور را حداقل سالی یکبار به‌منظور آگاهی از روند سلامتی و تشخیص به‌هنگام بیماری و پیشگیری از فرسایش جسمی و روحی آنان توسط مراکز بهداشتی و درمانی

مورد معاینه قرار داده و نتیجه را در پرونده‌های مربوط ضبط و یک نسخه از آن را به سازمان تأمین اجتماعی ارایه نمایند.

تبصره ۱- تغییر شغل بیمه شده که در معرض فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان آور باشد براساس مقررات پیش بینی شده در قانون کار صورت می‌گیرد.

تبصره ۲- معاینات قبل از استخدام طبق ماده (۹۰) قانون تأمین اجتماعی؛ مصوب ۱۳۵۴- انجام می‌گیرد.

تبصره ۳- در صورت عدم انجام تکالیف مقرر در بند (۲) جزء «الف» ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون اصلاح مواد (۷۲) و (۷۷) و تبصره ماده (۷۶) قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده (۷۶)، مصوب ۱۳۷۱- مصوب ۱۳۸۰- سازمان تأمین اجتماعی ضمن انجام تعهدات قانونی نسبت به بیمه شده هزینه‌های وارده را مطابق ماده (۹۰) قانون تأمین اجتماعی از کارفرمای مربوطه وصول خواهد نمود.

ماده ۵- به استناد تبصره (۱) ماده (۹۶) قانون کار مقررات و ضوابط انجام معاینات پزشکی موضوع ماده (۴) این آیین‌نامه اعم از قبل از استخدام و ادواری اختصاصی و هرگونه معاینه پزشکی دیگر در این ارتباط مطابق با دستورالعمل و آیین‌نامه‌های جاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود.

تبصره- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است تمهیدات لازم برای اعلام نتایج معاینات موضوع این ماده را متناسب با شرح وظایف سازمان‌های ذی‌ربط به‌عمل آورد.

ماده ۶- کمیته بدوی استان موظف است حسب گزارش کارشناسان موضوع ماده (۲) بررسی و در صورت تایید، حذف یا کاهش صفت سخت و زیان آور به ترتیب در مشاغل بند «الف» و «ب» ماده یک مراتب را برای خروج کارگاه از شمول این آیین‌نامه به مراجع ذی‌ربط ابلاغ نماید و در صورت عدم حذف صفت سخت و زیان‌آوری محیط کار در مشاغل بند «الف» ظرف مهلت مقرر، مطابق قانون کار از سوی وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی، بهداشت و درمان و آموزش پزشکی از طریق مراجع ذی‌صلاح اقدام لازم به‌عمل می‌آید.

تبصره- در صورتی که گزارش کارشناسان موضوع این ماده پس از تایید کمیته‌های بدوی و تجدید نظر استانی حسب مورد حاکی از عدم کاهش یا حذف عوامل زیان آور و بیماری‌زای محیط کار ظرف مهلت مقرر در قانون باشد اقدامات لازم بر حسب مورد مطابق قانون کار از سوی وزارتخانه های کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به عمل خواهد آمد.

ماده ۷- سیاست‌گذاری کشوری کارهای سخت و زیان آور موضوع این آیین‌نامه و رسیدگی به درخواست کمیته‌های بدوی و تجدید نظر استانی موضوع ماده (۸) و همچنین نظارت و هماهنگی بر فعالیت کمیته‌های مذکور در این آیین‌نامه به عهده شورای عالی حفاظت فنی است.

دستورالعمل اجرایی نحوه فعالیت کمیته‌های مذکور و نظارت بر آنها به پیشنهاد وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و کار و امور اجتماعی و سازمان تامین اجتماعی به تصویب شورای عالی حفاظت فنی خواهند بود.

تبصره- مدیر عامل سازمان تامین اجتماعی یا معاون وی یا معاون وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با حق رای در زمینه کارهای سخت و زیان آور موضوع این آیین‌نامه عضو شورای عالی حفاظت فنی خواهند بود.

ماده ۸- به منظور تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور براساس ضوابط و سیاست‌گذاری‌های شورای عالی حفاظت فنی و مقررات مربوط، کمیته‌های بدوی و تجدیدنظر استانی هر کدام با پنج عضو اصلی و پنج عضو علی‌البدل به شرح زیر برای مدت سه سال منصوب می‌شوند و انتصاب مجدد آنان بلامانع است.

الف- کمیته بدوی مرکب از اعضای زیر می‌باشد:

۱- معاون روابط کار سازمان کار و امور اجتماعی استان و یا نماینده وی به عنوان رئیس جلسه.

۲- معاون امور بیمه‌ای اداره کل تامین اجتماعی استان و یا نماینده وی.

۳- کارشناس مسئول بهداشت حرفه‌ای معاونت بهداشتی دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی ذی‌ربط.

۴- نماینده کارگران حسب معرفی تشکل حائز اکثریت استان بنا به تشخیص سازمان کار و امور اجتماعی استان.

۵- نماینده کارفرمایان حسب معرفی کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی استان.

تبصره ۱- جلسات کمیته‌های بدوی و تجدید نظر استانی در سازمان کار و امور اجتماعی استان تشکیل و با حضور چهار نفر از اعضای اصلی و یا علی‌البدل رسمیت می‌یابد و تصمیمات جلسه با اکثریت آراء حاضرین معتبر و لازم‌الاجرا می‌باشد.

تبصره ۲- در استان‌هایی که دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مستقل وجود دارد در صورت طرح پرونده‌های مرتبط با منطقه تحت پوشش، کارشناس مسئول بهداشت حرفه‌ای معاونت بهداشتی دانشکده مزبور، جایگزین کارشناس مسئول بهداشت حرفه‌ای معاونت بهداشتی دانشگاه خواهد بود.

تبصره ۳- با تصویب کمیته استانی دعوت از افراد صاحب‌نظر و اساتید مربوط جهت شرکت در جلسات بدون حق رأی بلامانع می‌باشد.

تبصره ۴- در صورتی که مجمع و کانون‌های استانی تشکل‌های کارگری و کارفرمایی موضوع بندهای (۴) و (۵) ایجاد نشده باشند، نمایندگان مزبور از بین اعضای تشکل‌های حائز اکثریت به تشخیص سازمان کار و امور اجتماعی استان و با انتخاب تشکل ذی‌ربط استان معرفی می‌شوند.

تبصره ۵- رأی کمیته بدوی ظرف پانزده روز اداری از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر خواهی است و در صورتی که هر یک از طرفین (کارگر و کارفرما) به رأی بدوی اعتراض داشته باشند درخواست تجدیدنظر خود را کتباً به سازمان کار و امور اجتماعی محل تسلیم می‌نماید.

تبصره ۶- هیچ یک از اعضای کمیته‌های بدوی همزمان نمی‌توانند عضو کمیته تجدیدنظر باشند. همچنین اعضای مذکور نمی‌توانند در جلسه تجدیدنظر پرونده‌هایی که در هنگام رسیدگی بدوی به آن رأی داده‌اند با حق رأی شرکت نمایند.

ب- کمیته تجدیدنظر استان مرکب از اعضای زیر می‌باشد:

۱- رئیس سازمان کار و امور اجتماعی استان به عنوان رئیس کمیته.

- ۲- مدیر کل تأمین اجتماعی استان.
- ۳- معاونت بهداشتی دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ذی‌ربط.
- ۴- نماینده کارگران حسب معرفی تشکل حائز اکثریت استان بنا به تشخیص سازمان کار و امور اجتماعی استان.
- ۵- نماینده کارفرمایان با معرفی کانون انجمن‌های صنفی کارفرمایی استان.
- تبصره ۱-** رأی کمیته تجدیدنظر استان از تاریخ ابلاغ قطعی و لازم‌الاجرا می‌باشد.
- تبصره ۲-** در صورتی که مجمع و کانون‌های استانی تشکل‌های کارگری و کارفرمایی موضوع بندهای (۴) و (۵) ایجاد نشده باشند، نمایندگان مزبور از بین اعضای تشکل‌های حائز اکثریت به تشخیص سازمان کار و امور اجتماعی استان و با انتخاب تشکل ذی‌ربط استان معرفی می‌شوند.
- تبصره ۳-** در صورت تساوی آراء (موافق و مخالف) اعم از بدوی و تجدیدنظر، جلسه بعدی با حضور همه اعضا تشکیل خواهد شد.
- تبصره ۴-** کمیته‌های استانی موظفند در آراء صادره نوع سخت و زیان‌آوری مشاغل را که در زمره مشاغل بند «الف» یا «ب» ماده (۱) این آیین‌نامه می‌باشد تعیین نمایند.
- تبصره ۵-** در استان‌هایی که دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی مستقل وجود دارد در صورت طرح پرونده‌های مرتبط با منطقه تحت پوشش، معاونت بهداشتی دانشکده علوم پزشکی جایگزین معاونت بهداشتی دانشگاه می‌شود.
- ج- با تصویب کمیته استانی دعوت از افراد صاحب‌نظر، اساتید و کارشناسان مربوطه جهت شرکت در جلسات بدون حق رأی بلامانع می‌باشد.
- د- کارفرمایان کارگاه‌ها مکلفند با کارشناسان موضوع ماده (۲) و کمیته‌های موضوع ماده (۸) این آیین‌نامه همکاری و مدارک مورد نیاز را در اختیار آنان قرار دهند.
- ماده ۹-** وظایف کمیته‌های بدوی و تجدیدنظر استانی به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف- وظایف کمیته‌های بدوی استانی به شرح زیر می‌باشد:
 - بررسی، تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان‌آور با مواد این آیین‌نامه که توسط بیمه شده، کارفرما، وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، کار و امور اجتماعی و سازمان تأمین اجتماعی و تشکل‌ها به عنوان مشاغل سخت و زیان‌آور معرفی شده و اعلام نتیجه به متقاضی و سازمان‌های ذی‌ربط از سوی رئیس کمیته بدوی.

۲- رسیدگی مواردی که با اتخاذ تدابیر لازم حالت سخت و زیان‌آوری شغل یا مشاغل از بین رفته و در زمره مشاغل عادی درآمده‌اند و اعلام آن به مراجع ذی‌ربط به منظور حذف امتیازاتی که به کار سخت و زیان‌آور تعلق گرفته است.
 ۳- اجرای سیاست‌ها و مصوبات شورای عالی حفاظت فنی.

ب- وظایف کمیته‌های تجدیدنظر استانی عبارت است از رسیدگی، اظهارنظر و تصمیم‌گیری در خصوص اعتراض به آراء کمیته‌های بدوی استانی موضوع ماده (۸)

این آیین‌نامه که توسط بیمه شده یا کارفرما درخواست گردیده است و اعلام نتیجه به متقاضی و سازمان‌های ذی‌ربط از سوی رئیس کمیته تجدیدنظر.

ماده ۱۰- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تغییرات حدود تماس شغلی آلاینده‌های محیط کار و عوامل بیماری‌زا را به شورای عالی حفاظت فنی اعلام و شورای عالی مذکور مراتب را به کمیته‌های استانی، کارهای سخت و زیان‌آور برای اجرا ابلاغ می‌نماید.

ماده ۱۱- علاوه بر کارهای سخت و زیان‌آور مشخص شده طبق مصوبات شورای عالی حفاظت فنی و موارد تأیید شده توسط کمیته‌های استانی، موارد زیر نیز سخت و زیان‌آور شناخته می‌شوند.

- ۱- مشاغلی که در ندامتگاه‌ها و زندان‌ها مستقیماً با زندانی ارتباط دارند.
- ۲- مشاغلی که مستقیماً در مراکز روان‌درمانی با بیماران روانی مرتبط هستند.
- ۳- خبرنگاری

تبصره- مصادیق خبرنگاری با تأیید کمیته بدوی موضوع ماده (۸) تعیین می‌شود.